

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Holyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Uj eszmék a bankbizottságban.

A képviselőház bankbizottsága egyhangu határozatot hozott, melyben utasítja a kormányt a magyar jegybanknak 1911. évi január 1-ére való felállítására.

A tárgyilagos beszédek nem bíráljuk, de rá kell mutatnunk arra, hogy e határozatra az osztrák-magyar bank részvénye 1760-ról 1765-re emelkedett, tehát ismét nem áresést, hanem áremelkedést okozott, mintha a részvények tulajdonosai gunyolódni akarnának azzal a rengeteg hühóval, a magyar parlament tagjai a bankügyet kezelik.

A szó szoros értelmében kezelik, mert nem higgadt megfontolás tárgya, hanem a viharos eszmeáramlat játéka ez a bankügy a magyar parlamentben.

A magyar jegybank felállítása szükséges, nemzeti érdek, nem azért, mert mindenki bazaarulónak tekintendő, a ki felette komolyan gondolkodik, hanem mert a magyar ipar, kereskedelem, közgazdaság fejlődése és fejlesztése követeli, hogy magyar emberek kezében legyen a bankrészvény s az a jövedelem, a mit a bank forgalma hoz osztalék gyanánt, bent ma-

radjon az országban, de Magyarországon.

A bankbizottság legutóbbi gyűlésén Éber Antal képviselő volt a vezérszónok, kinek fejtegetései mély hatást gyakoroltak a jelenlevőkre, noha annyi »ha« volt beszédében, hogy még azokat is meglephette, a kik a másképen gondolkozókat hazaárulóknak tartják és sikerült is neki kimutatni, hogy az önálló magyar nemzeti bank évenként 15 millió hiánnyal dolgozik, csak hogy ennyit, — mint ő mondja — elbir a nemzet. Valószínű, hogy az osztrák-magyar bank áremelkedését ez idézte elő.

Mert hogyha a bankbizottságban egyenesen rámutatnak arra, hogy az önálló nemzetibank csakis veszteséggel dolgozhatik, akkor nem lesz olyan hazafias egyén, még a nem hazaárulók között sem, aki részvények után futkosson, az alapok és alapítványok, törvényhatóságok, városok és községek pedig teljesen elmaradnak, a pénz és hitelintézetek felé se mennek, marad tehát Éber Antal az egyedüli részvényes, aki pedig egymagában aligha lesz képes jegybankot alapítani.

Valóban érthetetlen az, hogy egy ko-

moly testület, a minő a magyar parlament bankbizottsága, hogyan indulhat ilyen hangzatos szavak után, a melyek a magyar jegybank ügyének többet ártnak, mint maguk annak ellenségei.

Az indítványozó Holló Lajos ezt a mély értelmű »ha« szavakkal telített beszédet komolyan fogadhatta, mivel nyíltan kijelentette, hogy az államnak nem szabad befolyást engedni a felállítandó bankra, mert alkotmányos zavaraink miatt könnyes duskálkodhatnának a bank pénzeiben olyanok, a kik arra hivatva nincsenek.

Ez a kijelentés a bankügyben teljesen új, még eddig nem is hallottunk, pedig az osztrák-magyar bank szabadalmi törvénye, de maga a bank lényeges fenntartásának módja és föltétele az, hogy éppen az állam a bank belső ügyeibe be ne avatkozassék.

Ezen alapulnak a nagy államok erős bankjai, mint az angol, a francia, a német birodalmi, az olasz bank, pedig ezek értik a bank vezetésének nagy munkáját és ezen alapszik az osztrák-magyar bank is.

Az eddigi szónoklatok és cikkek eszméi azok voltak, hogy az állam alapit-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Komorov kapitány.

Irta: Ulferth József.

Komorov kapitány ma a szokottnál sokkal dühösebben érkezett meg a kaszárnyába riportot tartani. A kihallgatásra jelentkezők okulva a már korábban szerzett tapasztalaikon, igyekeztek a már amugy is katonásan rövid jelentéseket még rövidebbre fogni, de a kapitánynak most éppen ez tűnt fel s a derék hadfiak keservesen csalódtak ez alkalommal. Bluz, sipka, bakancs stb. felszerelés hiányossága soh'sem képezte oly alapos felülvizsgálat tárgyát mint ma.

Egy órai keserves álldogálás után a kapitány engedélyt adott végre a rapport elvonnulására, az önkéntest azonban külön kihallgatásra rendelte az irodába. Mindenki gunyosan mosolygott — természetesen lőtávolon kívül — a szegény önkéntesre, akinek egy jó félórai kinlódást, a legoptimistább kedélyek is megszavaztak.

Néhány pillanat s a kapitány előtt feszesen szalutál az önkéntes Bedő Tibamér, megtévén a szabályszerű jelentést.

Kapitány ur! alázatosan jelentkezem kihallgatásra, kapitány ur parancsából.

Komorov kapitány szigoruan néz végig a jelentkezőn, tekintete végigsiklik a sapka gombjától egész le a szabályellenesen fűzött babancsig s azután keményen szembe néz az önkéntessel.

— Nem gondolja önkéntes, hogy miért rendtettem ide?

— Nem kapitány ur!

Egy újabb dühös pillantás a kapitány részéről a nyugodt önértetes hangon kiejtett szavakra, de most hirtelen észreveszi az oldalt álló szolgálatban levő hadnagyot s feléje fordul.

— Köszönöm hadnagy ur. A délutáni foglalkozás iránt későbbben fogok intézkedni. Szervusz.

A hadnagy szalutál s eltávozik. A kapitány pedig ismét a mereven vigyázz állásban levő önkénteshez fordul.

— Egyáltalán nem gondolja, hogy miért áll most külön rapporton.

— Nem kapitány ur!

Komorovon ideges megrándulás fut végig s vár egy pillanatig, azután fagyos, rideg hangon folytatja,

— Önt tegnap feljelentették, hogy egy váltót hamisított az atyja nevére. Itt elhallgatott kissé — de az önkéntes mozdulatlan te-

kinntel nézett szemébe. csupán előbb még lángvörös arcát futotta el a halálos sápadtság.

— Én nem akartam az Ön meghallgatása nélkül — az ezredparancsnoksághoz utasítani az illetőt — s elvállaltam a további lépéseket, feleljen önkéntes igaz-e a vád!

— Igaz! kapitány ur!

Most már dühbe jött Komorov kapitány. Megragadott egy széket s úgy tette vissza a földre, hogy mind a négy láb mástelél próbált elmenekülni.

— Igaz kapitány ur! Maga ezt úgy mondja, mintha csak a szabadságról való visszaérkezést jelentené. Hát tudja e, hogy mi lesz magából? Hadbírótság elé viszik. Lefokozzák. Szolgálni fog három évet. No ugy-e, hogy igaz ez is önkéntes?

— A reglama...

— Ne példálódzék nekem most reglamával. Ha be akarnám tartani a reglamát, akkor nem vesződném most magával, hanem fölterjeszteném az ügyet. Értül Ne oktasson maga engemet a reglamára.

Komorov láthatólag megkönnyebült, hogy végre kiadhatta kedvére a visszafojtott mérgét. De az önkéntes némasága újra ingerelni kezdte.

— Meg fogom végre tudni, hogy miért

WIKUS

CZUKRÁSZATA ÉS
 CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
 NAGYVÁRAD.
 FEKETE SAS PASSAGEABAN.

TELEFON 763.

son bankot, sőt maga a bankbizottság határozata is ebben csucsosodik ki, a mikor megállapítja, hogy utasítsák a kormány arra, hogy 1911-ben az önálló magyar nemzeti bank felállítsák.

Maga ez a határozat éppen homlok-egyenest ellenkezik a bank felállításának eszméjével, mert a törvényhozás nem tehet egyebet, mint azt, hogy a magyar jegybank felállítására — bizonyos feltételek mellett — megadja a szabadságot — meghatározott időre.

Sem a kormány, sem az állam nem állíthat fel jegykibocsátási szabadsággal felruházott bankot, mert az nem volna más, mint olyan bank, a melyik államjegyekkel dolgoznék.

Éber Antal egyik feltétele az, ha meg tudjuk szerezni a 300 milliót tevő ércfedezetet, akkor felállítjuk a bankot; nos és az ércfedezet beszerzése természetesen a kormány kötelessége volna, a mi kacagató: ezt az ércfedezetet nem megvenni, hanem kölcsön útján akarja megszerezni.

Az az ércfedezet nem lehet mással megterhelve, csak a kibocsátott bankjegyekkel, azt meg kell venni, de nem a fennálló bankoktól, mert azok nem adhatják oda ércfedezeteiket, legfeljebb azok fölöslegét, hanem onnan, ahol az aranyat, az ezüstöt termelik, ide kell hozatni hajókon, vasutakon és elhelyezni betörésmentes pincékben vagy e célra épített helyeken, hogy azokhoz senki ne nyulhasson, csak az, a ki erre hivatva van — megbízás folytán és ez is csak akkor, a mikor a bankjegyeket valaki ércpénzre, aranyra, ezüstre akarja beváltani.

követte el a tettét? Léhaságból, rossz barátok unszolására? Legalább találjon ki valami mentséget, amit esetleg odaönn is elfogadnának.

— Kapitány urnak alázatosan jelentem, — hazudni sosem szoktam s most sem fogok. Nem rosszaságból követtem el a bűnt, hanem mert kénytelen voltam vele. Az igazi okot azonban nem mondhatom meg.

— Komorov megpróbált még egy módon segíteni az önkéntesen.

— Nézze fiam, maga egészen fiatal ember, jóformán gyerek, hozzám képest. Ne tekintsen most engem kapitányának, hanem legyen bizalommal mintha az édes atya volnék. Gondoljon jövőjére, szülőire, ha helyre lehet valamiként hozni a dolgot, úgy én tölem senki sem fogja megtudni.

Annyi bizonyos, hogy így senki sem hallotta még beszélni a kapitányt, de az önkéntest nem hatotta meg ez sem.

— Nem mondhatom meg kapitány ur!

— Jól van elég! További intézkedésig kaszárnyafogságban lesz Abireten.

Az önkéntes szalutált s eltávozott. Komorov pedig őszintén sajnálta, hogy egyáltalán szóba állott ezzel a könyelmű léha fráterrel, akinek nem lehet a lelkére beszélni, mert hiszen egy cseppet sem látszott, hogy megbánta volna tettét.

És ez a »ha« szócskával tele rakott beszéd úgy hatott a bankbizottság tagjaira, hogy Holló Lajos javaslatát egyhangulag fogadták el.

Hogyha magyar parlament erre az alapra áll, akkor igazán a képtelenségek korát kezdjük élni.

Kik akarnak magyar jegybankot alapítani?

Nem azok, a kik hivatva volnának rá, akik komolyan gondolkoznak nemzeti és közgazdasági érdekeink felett, hanem akik feldobnak egy-egy csóvát a levegőbe és elkápráztatják égő lényével azokat, akik egy uton járnak velük a hangzatos nagy kiszólások tágas mezején.

Minő csodás ez a józanul gondolkozó magyar nép — néha.

Tömegekben küldi fel a képviselőházba az olyanokat, akik néhány cifra mondással kedvét megtalálták s a józanul gondolkodókat és szakembereket figyelmére sem méltatja, mert azok a komoly törekvések emberei.

Pedig a magyar jegybank ügyét guny tárgyává tenni nem szabad!

Dús László.

A politikai helyzet.

Justh Gyula a helyzetről.

Budapest, márc. 13.

Még azoknak is, kik mint mi magunk is, Justh Gyulával, a Ház temperamentumos elnökével nincsenek ugyanegy véleményen, el kell ismerniük, hogy ez a hajthatatlan, elszánt kuruc tartja kezében a helyzet kulcsát. Ha nem is kizárólagosan, de kétségtelenül igen jelentékeny mértékben tőle függ: legyen és lesz-e felfordulás avagy bekövetkezik-e végre a

várva-várt békés fejlődés korszaka. A Politikai Hetiszemle tudósító a felkereste tehát Justh Gyulát, hogy néhány precíze megfogalmazott kérdést intézvén hozzá, az ő autoratív nyilatkozatai alapján s a legilletékesebb formában tájékoztassa a közönséget az elnök céljairól és törekvéseiről.

A tudósító az interviéról a következőkben számol be:

Justh Gyula a reggeli kilenc órákor, midőn a többi képviselő még mélyen aluszik, már ott ült elnöki szobájában, nagy serényen intézvén el az előtte fekvő aktákat. Beléptemkor abba hagyta a munkát s elejbem jött. Szívélyes üdvözlés után felhatalmazást nyervén kérdéseim feltevésére, az elnök az alábbi épp oly őszinte, mint nagyérdéki nyilatkozatokat tette előttem.

— Szabad-e kérdezniem — kezdem az ostromot — vajjon Excellenciának a bankkérdésben tanúsított szívós és céltudatos kitartása összefüggésben van-e bécsi kiküldetésével, illetőleg ezen nevezetes audienca lefolyása megerősítette-e Excellenciát abbéli reményében, hogy az önálló bankért vívott harcban végre is győzedelmeskedni fog?

Az elnököt láthatóan meglepte a kérdés, de aztán alig egy másodpercnyi gondolkodás után szokott határozottságával ezeket mondta:

— Erre a kérdésre nem vagyok hajlandó válaszolni.

Ez a válasza nem lepott meg engem. Nyugodtan fölvettem tehát a második kérdést. Remelheti-e Excellenciát egyéb fontos ténykörülmények alapján, hogy végre is győzni fog?

E kérdésem már sokkal kedvezőbb benyomást tett az Elnökre. Még mielőtt megszólalt volna, már kiolvastam villogó szeméből az igenlő feleletet. Győznünk kell — mondá az Elnök — mert a függetlenségi pártra nézve erkölcsi lehetetlenség, igenis erkölcsi lehetetlenség az önálló bankról való lemondás.

— S nem gondolja-e Excellenciát, bátorodtam közbevetni, hogy a hétfői konferencia s az ennek nyomában legalább látszólag megváltozott hangulat inkább kedvez immár a kevésbé merev álláspontnak?

Sajátkezűleg írta meg a fölterjesztést, mert restelte, hogy az ő századában ilyesmi fordult elő, másrészt azonban nem mulasztotta el saját meggyőződését is érvényre juttatni ebben az iratban, mely éppen nem volt kedvező az önkéntesre nézve.

Másnapra már parancsot kapott a kapitány az önkéntesnek ezredraportra való elővezetésére. Az ezredparancsnok kényes volt a tisztakar becsületbeli ügyeire s az önkéntes sorsa már befejeződött. Csupán a formalitásoknak kellett eleget tenni.

Reggel 8 órákor egy fiatal sűrűn lefátyolozott hölgy kereste a kapitányt lakásán, de már akkor kilovagolt a gyakorlóterre. A dolog amiben a látogató beszélni akart vele nagyon sürgős lehetett, mert a hölgy kérve kérte a kapitány feleségét, hogy értesítést küldhessem férjének mert attól fél, hogy már amugy is elkészt.

Tizenegy órákor már itthon lesz férjem mondá a kapitányné, előbb már nem igen lehet vele találkozni.

A hölgy végre eltávozott megigérvén, hogy 11 órákor újra fölkeresi a kapitányt, de azért némi habozás után elment a lakanyába, hogy esetleg ott hamarabb értekezhetik vele. A válasz azonban ugyanaz volt, csak sikerült megtudnia azt is, hogy 11 órákor ezredraportra kell neki egy önkéntest — majd

összesett szegény mikor ezt meghallotta — élvezetni s így háromnegyed tizenegyre fel-tétlen a kaszárnyában kell lennie.

Nem távozott el mert félt, hogy elmulasztja azt a néhány percet, amitől kettőjük léte függött s ezer aggodalom s kétség között várta ki a mintegy 3 órai időközt.

Háromnegyed tizenegy végre akármilyen lassan is, de mégis elérkezett, a kapitány azonban nem jött. Eltelt a hátra levő 15 perc is s amint az irodából kitekint, lát egy diszbeöltözött századost kijönni az ezredparancsnok-ság épületéből — nem ismeri, de balsejtelmé sugja, hogy ez az — alig pár pillanat mulva egy önkéntes — az őcsce lép ki azon az ajtón. Egy pillantás az arcára s még csak annyi ideje van, hogy tudtára ébredjen annak, hogy már későn jött s aztán elveszti eszméletét.

Komorov kapitány meghökken amint belép a szobába s egy nőt talál a földön eszméletlenül. Hivatja a napost, de ez csak csak annyit tud jelenteni, hogy a nő igen sürgős ügyben kereste s már 8 óra óta várakozik rá.

Nagy nehezen sikerült eszméltre téríteni a különös látogatót, a kapitány bár már kezdte sejteni, hogy e látogatás összefüggésben van az önkéntes ügyével s ez fokozta kedvetlen-

Első szent áldozási EMLÉKKÉPEK, valamint

mindennemű szentképeknek legnagyobb választékban, különféle alakban és legszebb kivitelben magyar, német, vagy tót szöveggel a legju-tányosabb árban kaphatók **BUZÁROVITS GUSZTÁV** könyvkereskedésében **Esztergomban**.

Mutatvány képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A hangulat nem változott. A konferencia lefolyásából újra csak azt a meggyőződést merítetttem, hogy ebben a kérdésben Kossuth Ferenc teljesen szolidaris az egész párttal. A párt Kossuth vezérlete alatt mindenesetre törhetlenül kitart álláspontja mellett.

— Még az esetben is — siettem közbevágni — ha álláspontjához való merev ragaszkodása nemcsak a kormány bukását, de ennél súlyosabb komplikációkat vonna maga után?

— Számoltam minden eshetőséggel. Ám hiszem, hogy mindez nem fog bekövetkezni. Ha igen, legalább megtudjuk, van-e Magyarországon alkotmány vagy pedig nincs? A függetlenségi párt három év óta igen súlyos áldozatokat hozott a programja rovására, de mindezt megtette azért, mert remélte, hogy ennek fejében kivívhatja a gazdasági önállóságot, mindenekelőtt pedig felállíthatja az önálló bankot. Erkölcsei lehetetlenség ebben a kérdésben engedni.

— Szíves engedelmevel, kegyelmes uram, még csak egy kérdés: Intransigens álláspontja tisztán csak a bankkérdéssel függ össze, avagy a tervezett új pártalakulás kérdése is befolyással van-e Excellenciád állásfoglalására? Némelyek szerint ugyanis Elnök urat szubjektív szempontok is befolyásolnák.

— Én személyek ellen — válaszolt Justh nyugodt, majdnem ünnepélyes hangon — sohasem küzdöttem. Most is távol van tőlem minden ilyen gondolat. A mennyiben más pártiak támogatni akarnának bennünket az önálló bank kivívásában, örömmel üdvözlöm a csatlakozást és helyeselni tudnám az új pártalakulást. Mindennek előfeltétele természetesen a gazdasági önállósítás propagálása és az önálló magyar nemzeti banknak 1911-re való felállítása.

Az elnök ezután még szívmere köthette, hogy lehetőleg híven adjam vissza szavait. Készséggel megígértem azt neki és távoztam.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 13.

Justh Gyula elnök 10 órakor megnyitotta az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az interpellációs könyvbe bejegy-

ségét, de azért a lehető legudvariasabban kérdezte meg ide jövetele célját.

— Bocsásson meg kapitány ur, hogy ily kellemetlenséget szereztem, de nem bírtam uralkodni magamon, midőn láttam, hogy elkéstem, dacára annak, hogy éppen azért vártam meg e helyen, mert bizonyosra mondták, hogy kapitány urral a kihallgatás előtt lehet még beszélni.

— Ne vádolja magát asszonyom. Kegyed nem tehet arról, hogy éppen ma kivételesen haza lovagoltam előbb, de higgye el, hogy ebben az ügyben már amúgy sem tudtam volna segíteni. Mert ha jól gondolom Bedő önkéntes érdekében táradt el hozzám.

— Fájdalom kapitány ur. Növéré vagyok s amint látom romlásának okozója.

— Hogyan kegyed ebben is magát tünteti föl bűnösnek. Hiszen ezzel csak megkésztetted az önkéntes bűnét, az igazságot kedvelő emberek szemében.

— A bűnös én vagyok kapitány ur! S ha már nem tudom megmenteni öcsémet, legalább a becsületét — melyet más esetben ő is oly féltékenyen őrzött, óvnom meg az alapítvány rágalmaktól.

— Beszéljen asszonyom kissé őszintébben, leplezetlenül, ha azt nem akarja, hogy szavait

zett *Bozók* Árpád és *Polit* Mihály interpellációját olvasták fel.

A közadók kezeléséről szóló törvényjavaslatot harmadszori olvasás után is elfogadták.

Elnök javasolja, hogy a Ház csütörtökig ne tartson ülést.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Bozók Árpád az Ausztriával 1892-ben kötött árrendszer felmondása tárgyában interpellálja meg a miniszterelnököt, mert az a szerződés most lejárt s ha a szerződést fel nem bontjuk, még is esztendeig fenn fog állani.

Polit Mihály a Szerbia és a monarchia között levő feszült viszony elintézésére egy nemzetközi konferencia összehívását ajánlja.

Bozók Árpád szintén a szerb kereskedelmi szerződések tárgyában terjesztett elő interpellációt. Kívánja, hogy Ausztria-Magyarország Szerbiával ne kössön most szerződést semmiesetre sem.

Több tárgy nem lévén, az elnök tizenegy órakor berekesztette az ülést.

Előkészületek a megyegyűlésre.

Biharvámegye első szakosztálya tegnap a megyeházán gyűlést tartott, *Tisza* István gróf elnök helyett *Pallay* Lajos törvényhatósági tag vezette az ülést. *Tisza* István gróf levélben mentette ki magát okul hozva sürgős elfoglaltságát.

A megjelentek között ott láttuk *Glacs* Antalt, *Fetser* Antalt, *Miskolczy* Árpádot, *Wallner* Ödönt, *Baranyi* Andrást, *Nyisztor* Alajost, *Varga* Ákost, *Ercsei* Pétert, *Márkus* Jánost, *Des Echeroller*—*Kruspér* Gilbertet, *Gerlán* Gábort, *Balog* Imrét és *Órlei* Györgyöt.

Elsősorban a községi ügyekkel foglalkozott a szakosztály, azután áttért azon átiratokra, melyek más törvényhatóságoktól érkeztek a megyéhez a Ne temere és a koalíciós pártok fuziójára vonatkozólag. Ezen átiratok felett — okosan — napirendre tértek. Majd több község képviselőtestületének választása ellen beadott felebvezését utasította el a szakosztály, indokul felhozva azoknak alaptalan voltát. Ezen felebvezések között ott volt *Blaga* Tomának a pónori rablógyilkos bírónak is a felebvezése, kit a múlt hetekben tartóztatott le a kir. ügyész-

csak a fájdalmasan érintett testvéri szeretet kitörésének nyilvánítsam.

— Köszönöm rövid leszek. Bizom az ön lovagiasságában, hogy nem fog visszaélni bizalmammal.

— Férjem alig 8 nap előtt állítólag elvesztett 1000 koronát, melyet egy jó barátja — mint éveken keresztül keservesen megtakarított pénzcsekjéjét néhány hétre — míg szüleihez utazott — gondjaira bízott. Ez a jó barát 4 nap előtt visszatért váratlanul megszokta szabadságát a pénzt pótolni kellett haladék nem volt s én szerencsétlenségemre mint postamesternek, nem gondolva semmivel, hivatalos pénzhez nyultam hozzá. A többi rohamosabban jött mint gondolhattuk volna. Egy jó barátinktól, akinek rokona az ellenőr, megtudtuk, hogy másnap reggel rovancsolás lesz. Éjjel 1 órakor kerestük fel szegény öcsémet a lakásán, aki nem habozott s reggelre már megvolt a pénz. Igaz, hogy az öcsémnek 1600 koronáról kellett váltót kiállítani s hozzá aláírni az atyánk nevét is. Gondoltuk a pénzt elő tudjuk keríteni, de tegnap este tudatta öcsém, hogy az illető, ki jól tudta, hogy az átirás hamis, félt a következményektől s kérte vissza az 1000 koronáját. S midőn erre öcsém kijelentette, hogy ez lehetetlen,

ség egy nyolc év előtt elkövetett gyilkosság miatt. Természetesen ezt is elutasították.

Tárgyalták továbbá a szalárdi főszolgabíró azon kérvényét, melyben új főszolgabírói lakás építését kéri. A gyűlés 37 000 koronában állapította meg az építendő ház költségeit s megbízták az alispánt, hogy intézkedjen alkalmas telek kikereséséről s a tervrajzok elkészítéséről. Ha esetleg alkalmas terület nem volna a mostani területen, úgy javaslatával céljából keresse fel az alispán a főszolgabíró, hogy indítványozza egy más helységbe való áttételét a főszolgabírói székhelynek.

Érdekes vita fejlődött ki a komádi vadászterület ügyében, melyet a megyei előkelőségek béreltek eddig régi idők óta. A vadász-társaság *Fleischacker* Gyula vezetésével csinos vadászlakot is épített a saját költségén a bérterületen s most komádi község nem hajlandó továbbra is meghosszabbítani a bérletet. A társaság 15000 korona bérösszeget volna hajlandó fizetni azon esetben, ha a terület továbbra is az ő kezükben maradna.

Többen felszóltak ez ügyben a gyűlésen, köztük *Fetser* Antal püspök is, s ajánlották, hogy a szakosztály írjon fel a miniszterhez, hogy vadvédelmi szempontból ne engedje a miniszter a bérlet megszüntetését, mert a bérlet megszűnének, úgy megindulna a terület vadjaira rablóvadászat, mely egy két év alatt teljesen elvonná a terület értékét, miáltal a község lényegesen megkárosodnék. Mig a vadász-társaság, mely csak sportszerűen űzi a vadászt mint eddig, úgy ezental sem károsítaná meg a községet a vadászterület használásával.

Ezeket kívül több apróbbügyet intézett el a szakosztály. Köztük igen sok felebvezést a községi képviselőtestületek választása ügyében.

Méreg a pálinkában.

Ismét négy halott.

Tegnap számunkban részletesen emlékeztünk meg azzal a nagy tragédiával, mely Mezőkeresztesen játszódott le s még most is szedi áldozatait. Oriási az az izgalom, mely fogva tartja Mezőkeresztes lakosságát. A tegnapi nap folyamán ismét 4 áldozata van ennek a nagy szerencsétlenségnek. Ezenkívül még 5 súlyos betegnek várják hozzátartozói minden percben

megtette a feljelentést. Azért jöttem, hogy megkérjem kapitány urat tegyen meg mindent az öcsém érdekében, hogy ne kelljen ártatlanul oly keservesen bűnhődni. Az Isten nem áldotta meg sikerrel fáradozásomat.

— Nem asszonyom. Ilyen ügyben, még mindég elég jókor jött hozzám? Mi ugyan nem vagyunk hozzászoktatva az ilyen romantikus történetekhez, de becsületbeli kötelességemnek tartom ezt az ügyet úgy elintézni, hogy öcse büntetetlenül kerüljön ki belőle. Kegyed legföljebb az én érdekem végett jött későn, mert így blamiroztam magam. De ez csak reám tartozik s nem kegyedre és az igazságra.

— Hogyan, hát még van remény, hogy szerencsétlen öcsém megszabaduljon? Kapitány ur soh'sem tudom nemes lelkűségét meghálálni.

— Én tartozom köszönettel, hogy megvédett bennünket egy botlástól, melyet az igazság sinylett volna meg. Mennyi időre van szükségük, hogy ezt a pénzt megszerzzék.

— Oh harminc nap alatt fölveszi az éram ezt a pénzt kölcsönképpen sőt hamarabb is sikerülne.

— Csak állapodjunk meg harminc nap-

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-

Grammophonok nagy választékban részltfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések

bekövetkezhető halálát. A mérég, mely feltétlenül a pálinka utján kerülhetett a szerencsétlenek testeibe, eddig még ismeretlen. A tegnapi nap ez ügyben történt eseményeiről tudósításuk a következő:

Tóth család pusztulása.

A tegnapielőtti négy halálesethez ma ismét 5 járult. Így tehát összesen 12 áldozata van eddig e tragédiának. A halottak közül legnagyobb részt Tóth Lajos, ki a pálinkát készítette rokonai vannak. Az özvegyen maradt Tóth Lajosné e szerencsétlenség következtében férjén kívül elvesztette édesapját, Pető Lajos és az unokatestvérét s más rokonait. Mondhatni a Tóth család gyászos pusztulását jelenti ez a szomorú eset. A tegnap elhaltak nevei a következők:

Semlyeni Lajos,
Kiseg Imre,
Pető Lajos,
Simon Mihály,
F. Nagy Lajos.

Tóthné, kinek 3 gyermeke maradt árván férje halálával rettentő állapotban van. Olyan mint egy tébolyodott. A folytonos izgalmak teljesen kimerítették. Férjét, kit exhumáltatott a vizsgálóbizottság, erőszakkal látni akarta.

— Engedjenek hozzá az urak, hiszen a felesége voltam. — Ezsdekelt a szerencsétlen asszony.

A bizottság persze nem engedhette meg, látva az asszony amugy is súlyos lelki állapotát. Tóthné, nem különben gyermekei kik szintén ittak ugyan a pálinkából teljesen egészségesek. Csupán az asszony lelki állapota aggasztó, mert az a sok haláleset, mely családját már eddig is érte, félős, hogy megbolygatja lelki egyensúlyát.

A betegek.

A halottakon kívül 5-en tekszenek betegen, élet és halál között. Az orvosok mindent megtesznek, hogy megmentsék a szerencsétleneket, de véleményük szerint igen kevés a remény ahhoz, hogy életben maradnak.

Azonkívül még 7 ember szenved a pálinkában volt mérég hatásait. Igen érdekes azonban az a körülmény, hogy többen vannak azok között, kik szintén ittak a megmérgezett italból és egyáltalában nem érezték a mérég hatásait. A betegek családjaiknál leírhatatlan az az izgalom, mely azokat fogva tartja. Sirnak, hajukat tépdésik s kívánnak készülni a legrosszabbra, okulva a 12 halott sorsán. Az orvosok emberfeletti munkát végeznek. Minden egyes betegen gyomor- és bélmosást eszközöl-

nek s megtesznek mindent, hogy ne növekedjen az a nagy szerencsétlenség, melynek eddig már amugy is 12 áldozata van.

A vizsgálat.

A nagyvárad kir. ügyészség kiküldött egy bizottságot ez ügyben, melynek tagjaitként Hermann Aladár vizsgálóbíró, Kármán Elemér kir. alügyész, dr. Grósz Menyhért és dr. Fisch Áron törvénytudós orvosok szerepelnek. A vizsgálatnál segítségükre van Cziffra Kálmán keresztesi főszolgabíró. Tegnap reggel érkeztek meg Nagyváradról az ügyészség kiküldöttjei is, kik röktön megkezdtek a vizsgálatot. Elsősorban vizsgálat tárgyává tették az előjárás által lefoglalt edényeket, melyekben a pálinka állott, vagy készült. Azután a törvénytudós orvosok felboncolták a tegnap kimúlt 7 halottat, exhumálva Tóth Lajost. A tetemeiken semmiféle mérgezésnek nyomát sem találták, sem vérelváltozást sem izomszövetek közötti lerakódást nem észleltek. A hulla színe is a rendes. Így csupán az lett a boncolás eredménye, hogy megállapították, miszerint a halál oka mérgezés, még pedig növényi alkaloid által. De hogy mi a mérég neve, ezt felderíteni nem volt lehetséges. E célból hullarészeket küldtek fel Budapesire az országos vegyelemzési intézethez s csak ezután lehet majd megtudni a mérég nevét.

A délután folyamán a község házában a jegyzői irodában kihallgatták Tóth Lajosné, ki elmondja, hogy férje 11 és fél liter alkoholt higitott fel tiszta, hideg kútvizzel, mit az udvaron álló kútból merítettek. A vizsgáló bíró azon kérdésére, hogy vajon nem vegyítettek e hozzá valamit, nemmel felelt.

Nem tudja, ugymond, az okát, hogy hogyan került a mérég az italba. Kihallgatták azonkívül még több egyént is azok közül, kiknek a pálinkafőzésről tudomásuk volt, vagy annál jelen voltak, de semmi pozitív adatot nem voltak képesek felfedezni.

A hangulat.

Nagy izgalomban tartja ez a szenzáció egész Mezőkereszttest. Nem esik ott szó másról, csupán erről az ügyről. Az emberek sutogva mesélik, hogy büntényről van szó. A betegek házában ember, embernek adja a kilincset, község háza előtt pedig hatalmas tömeg lesi, hogy mit végeznek az urak.

A temetés.

A felboncolt 6 hulla már ravatalon nyugszik a lakásán. A hozzátartozóik zokogva állják körül a ravatalokat s valami végzetes csapást

látanak a szerencsétlenségben, Árvák, özvegyek siránkozása tör fel a koporsók mellől.

A temetés ma lesz. Kivonul sz egész falu. Szomorú vasárnap lesz a mai. 6 koporsót visznek a temetőbe családok anyákat, apákat. A temetőben késő estig foly a munka. Asták s irgödröket.

A többi halottakat holnap boncolják fel.

Részvét Nagyváradon.

Értesülésünk szerint Nagyvárad közönsége gyűlést fog rendezni a szerencsétlenek családjai segélyezésére, kik a családők kimulásával kenyérenélkül maradtak.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Márc. 14.—15. Tenyészsertés kiállítás a gazd. egyet. otthonában (Bunyitay-liget).

Márc. 16. Fegyelmi ülés a városházán d. u. 3 órákor.

Márc. 17. A villamosmű felügyelő biz. ülése d. u. 4 órákor.

Márc. 18. A kath. kör. bört. estéje d. u. 6 órákor a jogakadémián.

Március 28. A Biharmegyei Kaszinó közgyűlése.

Ápr. 1. A kath. kör bört. estéje d. u. 6 órákor a jogakadémián.

Április 3. Geyer Stefi hangversenye a Csarnokban.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 6 órákor a főgymnáziumban.

Márciusi ifjuság.

Az örök tavasz s az örök ifjuság napja március tizenötödike. Leolvad a szivekről a hó kérge, le a földről a hólepel s a szabadság lellete érinti meg a természetet.

Fakadó rügyeket nézegetünk a fákon s önkéntelenül is a »Talpra magyar« költdjének szavai jutnak eszünkbe: lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?

Nemes gyümölcsöt termelt március idusa: a szabadságot: de nemes volt a virága is: a márciusi ifjuság. Ma is büszkén emlegetjük őket; ha példát akarunk állítani ifjaink elé, a márciusi ifjuság emlékéit idézzük fel. Azokét, a kik tudtak a hazáért cselekedni, küzdeni és meghalni.

Keressük ma is a rügyeket a fán — nem igen találjuk. Hosszu, hideg tél volt, lefagyasztotta a rügyeket, a bimbókat. Virág sem sok lehet — hogyan reménykedjünk még gyümölcsök után? Ifjuságunk sem a márciusi — hogyan várjunk a jövőben a szabadságért küzdő férfiakat?

A márciusi ifjak tetteiről a történelem beszél; a mai ifjuság hangos része önmagáról beszél. Ama nagy napokban ideálókért lelkesedtek; ma a »Fidibusz«-t lobogtatják. Akkor Petőfi és a »Talpra magyar« volt az ideál, ma Stomori Dezső és Balog Tuta. Ők a haza és a szabadság védelmére honvédszászlóaljakra állottak, a mieink Galilei-körökben a hazát gunyolják.

Milyen gyümölcs lesz annak a fának, melynek ilyen a virága?

Akarjuk hinni, hogy nem ez a mai ifjuság, nem ez a jövő képe. Azok, a kik kelleetlen szereplésükkel rossz híret költöttek a magyar ifjuságnak, csak olyanok, mint a víz felszínén uszó salak. A salak fent van, de letisztítható! s alatta ott van a kristály tisztaság.

Ezt a tiszta jellemű magyar ifjuságot akarjuk látni ezen a napon. Azt az ifjuságot, mely az egész éven át dolgozik, tanul, készül a jövőre nemes idealizmussal, de ezen a napon ünnepet tart. És a mikor az ünneplőket nézzük, megnyugvás száll a szivekre. A salak csak elenyésző kicsiség a nemes gondolkodású többség mellett. Van magyar ifjuság, utódja a márciusnak, záloga a jövőnek s ha még egyszer jönnek válságos napok, ismét lesz ifjuság, amely kiáll a gáttra. Nem azok, a kik éretlenségükkel igyekeznek kinos felünések központjai lenni,

ban, nehogy újabb kellemetlenségek származzanak ebből a dologból.

— Köszönöm nagyon köszönöm kapitány ur. Tehát semmi baja nem lehet most már öcsémnek.

— Szavamat adtam s helyt állok érte.

Alig távozt el a hölgy Komorov hazautent, hogy ma későbbben megy haza ebédre s elment fölkeresni az ezredes, lakásán.

Az ezredes tartózkodóan viselkedett, amint a kapitány előadta az önkéntes ügyét. Nem is titkolta el kellemetlen meglepetését.

— Kapitány ur! mi családi ügyek elintézésébe hivatalból nem avatkozhatunk. Ha az önkéntes nővére azon véleményben van, hogy az önkéntes ártatlan, ez az ő dolga. A tény megtörtént. Enyhítő körülmények csak a büntetés mértékét befolyásolhatják, magát a bűn eset fennállását meg nem szüntetik.

— Ezredes ur kérem, a jelen esetben mégis figyelembe kellett vennem a körülményeket s lehet, hogy felfogásom hivatalból téves, de attól semmi körülmények között nem tághatok. Szavamat adtam, hogy az önkéntest megvédem s a szó mindenképpen kötelez. Ha a vád visszavonatik, nincs többé vádlott, mert a hivatalból való üldözés jelen esetben egy ártatlan sőt ritka nemeslelkű embernek tönkretételét jelentené.

— Ez kapitány ur véleménye. Az enyém

más. Mindenesetre azonban figyelembe kellennem, hogy az ön tegnapi írásbeli jelentése teljesen elüt a mostani jelentésétől. Hogy mi történt a kettő között ezt hivatalosan nem tárgyalhatjuk. Ön tévedett — ezt beismerte, ilyen esetben a tévedésnek következményei vannak. Köszönöm kapitány ur jelentését.

Másnap az összes iratok, melyek az önkéntes ügyére vonatkoztak zárt borítékban küldettek vissza a század irodába. Komorov kapitány, a szigorú, kérelhetetlen katona miután egy pillanatra elvonult szemei előtt, hogy következésképp május 1-ével belejött volna az I-ső osztályú századosok sorába, amely kinevezésre legkevesebb még egy évet most már feltétlenül várni kell, legyintett egyet kezével mint aki valami rossz álmot üz el s azután fölhívatta az önkéntest.

— A kaszárnyafogság alól felmentem. Beszéltem az illetővel, aki önt feljelentette, 30 napig vár az ezer koronára mit ön kölcsön vett. Önkéntes pedig tanulja meg, hogyha egy olyan szigorú katona is négy szemkört vállalja akkor bátran beszélhet. Mert a hallgatás ilyen ügyekben nagyon előkelő sőt regényes, de valaki mindég megadja az árát. Örüljön, hogy a jelen esetben nem ön ez a valaki.

Hanem azért elmentetele előtt keményen megszorította az önkéntes kezét.

hanem azok, a kik egész évben teljes lélekkel dolgoznak, de ezen a napon tiszta idealizmussal ünnepelnek.

Március 15-ike alkalmából következő egyesületek és intézetek tartanak ünnepélyeket:

A felső kerésk. iskola március 15-iki ünnepélye keretében hétfőn d. u. 3 órakor fogja díszes, selyem nemzetiszínű lobogóját felavatni. Az iljuság fogadalmat tesz a zászló előtt, hogy a hazának hű polgára lesz és erre már az iskolában előkészül.

A nagyváradi velencei földmivelők olvasóköre ma 14-én délután fél 4 órakor saját helyiségében ünnepélyt rendez.

A nagyváradi prem. főgimnázium március 15-én d. e. fél 11 órakor a főgimnázium dísztermében ünnepélyt rendez.

A nagyváradi ipariszkolai ifjúsági önképző egyesülete vasárnap délután 2 és fél órakor az egyesület helyiségében (Reáliskola-u. 4. II. em. 31. sz. ajtó) tartja meg március 15-iki ünnepélyt.

Nagyváradi tisztviselők otthona saját helyiségében hazafias ünnepélyt rendez.

A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt, valamint a **48-as népkör** március 15-ikén, hétfőn este 8 órakor a Pannonia szálló éttermében ünnepi lakomát rendez.

* A katonai előfogatok térítménye.

Az igavonó állatokat tartó gazdák nem szívesen szolgálnak a katonaság részére előfogatokkal s a hatóságnak a legerélyesebben kell fellépni sok esetben az előfogatok kirendelésénél. Ennek oka főleg az, hogy a katonai kincstár által által nyújtandó térítmények igen alacsony összegben, egy-egy ló után kilométerenként 7 fillérben vannak megállapítva. Annál szembetűnőbb igazságtalanság ez, mert Ausztriában sokkal magasabb, háromszor oly nagy összegű térítményt fizet a katonai kincstár az előfogatokért. Miskolc városa foglalkozott ezzel a kérdéssel s feliratot intézett a képviselőházhoz és a kormányhoz, hogy a katonai előfogatokért fizetendő térítményt olyan összegben állapítsák meg, mint Ausztriában van. Ez felel meg a paritásnak. A feliratot az összes törvényhatóságnak s így Nagyvárad városának is megküldték pártolás végett. Miskolc város átiratában felel, hogy ott a város eddig is 13 fillér pótdíjat fizetett kilométerenként az előfogatokért, amire pedig a városok és községek nem kötelezhetők.

*** Ülések a városházán.** Nagyvárad város fegyelmi választmánya kedden, március 16-án délután 3 órakor több tisztviselő fegyelmi ügyében ülést tart. — Szerdán, március hó 17-én délután 4 órakor pedig a villamos mű felügyelő bizottsága tart ülést a városházán.

*** A városok orsz. kongresszusa.** A magyar városok orsz. kongresszusukat a folyó évben május hó 21. és 22-én tartják Budapesten. Az intéző bizottság elnöke a kongresszusra Nagyvárad városát is meghívta és pedig azzal, hogy Nagyvárad városa hat küldöttel vehet részt a kongresszuson. A két napi tanácskozás napirendjébe érdekes ügyek vannak felvéve s ezek között **Lukács Ödön** Nagyvárad város pénzügyi tanácsnoka is szerepel előadásával, amelyet a városok háztartásának rendezéséről tart.

*** Gyógyszertár bérbeadása.** Hankovits Ferenc a »Remény«-hez címzett Gilányi-utcai gyógyszertárát bérbeadta **Vinnay Béla** okleveles gyógyszerésznek. A belügyminis-

tertesítette Nagyvárad városát, hogy a gyógyszerár bérbeadását jóváhagyta.

*** Ügyészségi megbízott kirendelése.** Az igazságügyminiszter **Zik Károly** belényesi lakos, tiszteletbeli szolgabíró, közigazgatási gyakornokot a nagyváradi kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízotta rendelte ki.

*** Fábán-utca rendezése.** A Kossuth- és Zöldfa-utcák között levő Fábán-, azelőtt Serház-sikátor elhagyatott ronda állapota már a sötörtői közgyűlésen is szóba került. Tegnap pedig a főmérnök jelentette be, hogy a körül lakók panaszt emeltek a kis utca elhagyatott állapota miatt s annak rendezését kérték. A főmérnök javasolja, hogy Fábán utcát mielőbb csatornáztassa és aszfalt burkolattal lássa el a város. Mivel az ócska aszfalt-anyag már elfogyott, csak új aszfalttal lehet burkolni. Így az eredetileg ócska aszfaltból tervezett burkolás 5400 korona helyett új aszfaltból 6726 koronába kerül.

*** Népfürdők Nagyváradon.** Minden modern városban közegészségi szempontból gondoskodnak a nép számára ingyenes vagy legalább nagyon olcsó uszodáról és népfürdőről. Nagyvárad e tekintetben még nagyon hátramaradt, mert nem csak ingyenes népfürdője, de még megfelelő uszodája sincsen. **Weisz Lajos** törvényhatósági bizottsági tag tegnap életrevaló indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben népfürdők felállítását sürgeti. Az indítvány a következő: Nagyvárad város tekintetes törvényhatósági bizottságának minden egyes tagja bizonyára tudatában van annak, hogy közegészségügyi szempontból mily nagy jelentőséggel bír, ha a város különböző részeiben a lakosság által minden tekintetben könnyen hozzáférhető népfürdők vannak. Nagyvárad városa, bárha kulturális haladás szempontjából az ország vidéki városai között méltán a legelsőek közé tartozik, sajnos még ezideig anyagiak hiányában nem volt abban a helyzetben, hogy ennek az elsőrendű egészségügyi követelménynek eleget tehetett volna. Most amikor a város egy humanus gondolkozású, közbecsülésben állott polgárának elhunytával éppen a népjóléti intézmények gyarapítását célzó nagyobb hagyatékhöz jutott, elérkezettnek látom az időt arra, hogy a város különböző részeiben a lakosság újabb megterhelése nélkül népfürdőket létesítsünk. Azért tartom véleményem szerint szükségesnek a népfürdőket a város különböző részeiben elhelyezni, illetve felépíteni, mert tudvalevő dolog, hogy a lakosság ama része, mely erre az intézményre leginkább reá van utalva, tulnyomó részben a periferiákon lakik és így egy a központban létesítendő népfürdő nem felelne meg teljesen a célnak. Tekintve azonban azt, hogy egy ily nagyfontosságú kérdésben a tek. Törvényhatósági bizottság szakértői meghallgatás nélkül nem határozhat, tiszteletteljesen indítványozom: mondja ki a tek. Törvényhatósági bizottság, hogy a város különböző részeiben népfürdők létesítését szükségesnek tartja és megbizta a mérnöki hivatalt, hogy erre vonatkozó részletes terveket és költségvetést még ez év folyamán a tek. Törvényhatósági bizottság elé terjesszen.

*** Nesze neked demokratizmus.** Aki tegnap a városházán járt, nem tudta elképzelni, hogy mi jött a tisztviselőkhöz. Mindeniknek jóízű nevetésre állott a szája. Ennek a derült állapotnak csak hamar megleltük a magyarázatát. Egy levelet nevetett az egész városháza, amelyet **Tekintetes Kelemen Pál ur,** magy. kir. pénzügyi számellenőr, központi járási számvevő intézett **Rimler Károly** polgármesterhez. A levélben az foglaltatik, hogy **Tekintetes Kelemen Pál ur** több ízben tapasztalta, miszerint a városi tanács által személyéhez zárt borítékban intézett megkereséseket oly borítékban küldik, amelyen a nevén kívül semmi cím nincs. A pénzügyminiszter által jelen állásába történt kinevezetéséből kifolyólag pedig a »tekintetes« cím és az »ur« szolítás illeti meg s ezt felettes hatóságai, sőt még a miniszterium is megadja a hozzáintézett iratok borítékára teljes címét és az »ur« megszólítást rávezessék. Kijelenti továbbá **Tekintetes**

Kelemen Pál ur, hogy ezen eljárás bántja az önérteténél fogva ez ellen kifogást emelni el nem mulaszthatja. Ha a polgármester ezen kívánságát nem hajlandó teljesíteni, erről értesítést kér, hogy kormányhatósági döntésért folyamodhasson. Bizonyosság okáért csatol egy levél borítékot, amelyen »Kelemen Pál részére« címzés van. Eddig úgy tudtuk, hogy a hivatalos iratokon a hatóságok minden címzést és titlust mellőznek s nemesak a város, de a törvényszék és a pénzügyigazgatóság sem ad a felekkel szemben semmiféle címet és ragot, sőt a kormány is adott ki rendeletet a címkorság ellen.

*** Elnök delegálás a Szunyoghügyben.** Megirtuk, hogy a felfüggesztett Szunyogh István ügyében **Wallner Ödön** megyei főügyész 200 korona pénzbírságot véleményezett büntetésképpen. Tekintettel arra, hogy most már az ügy a fegyelmi választmánynak képezi tárgyát és a választmány már a közeljövőben össze fog ülni és ezen az ülésen **Glac Antal** főispán nem elnökölhet, ugyszintén **Miskolc Ferencz dr sem,** mert mint korona tanu fog szerepelni. **Glac Antal** főispán tegnap előterjesztést tett a belügyminiszterhez, hogy az ügy letárgyalására egy másik törvényhatóság főispánját delegálja. A belügyminiszter valószínűleg **Békés vármegye** alispánját fogja delegálni.

*** Tisztviselők kérelme.** A vármegye tisztviselői mozgalmat indítottak az iránt, hogy a nyugdíjszabályzatot ujítsák meg, mert az elavult. A kérelemben kedvezőbb nyugdíjszabályzatot kérnek a nyugdíj-bizottságtól, amit az összes tisztviselők aláírtak.

*** Öngyilkos matróna.** Berettyóújfalusi tudósítónk telefonálja, hogy **Papp Sándorné** odaváló agg matróna, ki már régebbi idő óta buskomorságban szenvedett, f. hó 10-én reggel elment hazulról könnyű otthoni ruhában s oda többé vissza sem tért. Az előjáróság elrendelte kerestetését s tegnap megtalálták holttestét a faluszélén álló kutban. Kiderült, hogy a matróna, ki különben csinos vagyon tulajdonosa, betegségéből kifolyólag követte el az öngyilkosságot.

*** A nagyváradi görög kath. székesegyház új tornya.** A Szent László-téri gör. kath. székesegyház, melynek tornya évekkelőt bontás közben leégett, mint értesülünk nemsokára új, mégpedig kiváló szép toronyot fog kapni. **Dr Radu Demeter** görög kath. püspök, mikor utójára Rómában járt utközben egy olasz városkában gyönyörű renesans stíliú templomtoronyt látott s már akkor elhatározta, hogy a nagyváradi székesegyház tornyát építtatja felépíttetni, mint az van. Fel is szólította **Rimanóczy Kálmán** építész, hogy készítse el a tervrajzokat. Az építés 50.000 koronába fog kerülni. Nemsokára már meg is kezdődik az építkezés és Nagyvárad egy új, remek stíliú toronnyal lesz gazdagabb.

*** Új ügyvéd.** A nagyváradi ügyvédi kamara tudatja, hogy **dr Márta Sebestyén** Nagyvárad székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette és ugyanezzel **Bölyny Györgyöt,** Berettyóújfalusi székhellyel, az ügyvédek névjegyzékéből törölte.

*** Vörös, fagyos, felrepedt, érdes, durva, ráncos kezek** 3 nap alatt ragyogó fehérre és bársony simává lesznek a Kerpel-kézfinozító használata által. Nem zsiros és nem ragad, tehát nappal is használható. Gyors és biztos hatásáról és kellemes használatáról hazánk legkiválóbb színésznői nyilatkoztak, köztük: **Köztük: Küry Klára, Pétrás Sári, Hárkusné Szoyer Ilona, Sz. Varsányi Irén, Göthné, Kertész Ella, Ötvös Citta, P. Gazsi Mariska,** stb. stb. Egy üveg ára 90 fillér. 4 üveget bérmentve küld Kerpel-gyógytár Budapest, V., Lipótkorut 28. Kerpel bőrfinozító mosdó szappan 3 darab 1 korona 30 fillér. Kapható **Vadász Albert, Berger Sándor, Blayer József** cégeknél Nagyváradon.

*** A Fekete Sas tényképeze** rövid idő alatt megmutatta, hogy a fővárosban szerzett jó hírneve nem légből kapott frázis, hanem kiváló szaktudásának és finom ízlésének méltó elismerése volt, mert várakozáson felüli eredménnyel dolgozik s művészi képei tért hódítanak az elegáns salonokban. Képeinek nagybecsű sajátága, hogy

szemléjük nem is fotográfia, hanem eredeti festmény benyomását teszi s a megszólalásig hű alakjaiból megkapó szín és elevenség árad. Felhívjuk a nagyközönség érdeklődését különösen a farsangi szezon béli felvételeire, amikor a villanyvilágításra berendezett műterem előzetes bejelentésre 9 óráig nyitva van.

Ma délelőtt 10-től 1 ig

KATONA ZENE a Pannonia étteremben.

UJ! „ERDÉSZLEÁNY-KERINGŐ“ UJ!

Villás reggeli. Dréher és bajor sör.

Állatvédelmünk.

Kibocsátottuk az állatvédő egyesület megalakítására irányuló felhívásunkat. Ezen egyesület célja az, hogy könyörületes és védelmet az állatokra is kiterjessze; azokra a néma szenvedőkre, melyek éretünk, a mi javunkért élnek, fáradszónak. Házi állatainkra kéri a könyörületes érzés nemes bánásmódját, — hasznos madaraink iránt pedig a védelmet.

Azt mondják egyesek, hogy az állatvédelem eszméje szép és ideális, de talán korai akkor, midőn társadalmunkban az ember védelmére van nagyobb szükség. A gyermekvédelem, a népnevelés, vakok-, siketnémák-, elmebeteg-, tüdővészese-, hajléktalanok-, békák-, munkaképtelenek-, koldusok, rabok- stb. egyesületeit s intézményeit egymás után alakítják, mindeniket a humanizmus, az ember szeretet nevében s ez alkotásaink a közönség részvétele miatt alig tengődnek és ize most megindult a mozgalom egy új — az állatvédők egyesületének megalakítására.

A különféle humanus egyetemek tagjaivá egy és ugyanazon egyének lesznek, hogyan kívánhatni azt, hogy valaki anyagilag annyi egyesületet támogasson?

Akik így gondolkoznak nincs igazuk.

A felsorolt összes humanus intézetek egy némelyike állami feladat alatt kellene hogy legyen, a többi pedig az egész társadalmot — érdekelvén, a közhozzájárulását adózás útján követelhetné.

A humanizmus csak ott fejtheti ki minden téren áldásos működését, az emberiség szolgálatában, hol az alapfeltételek, a szív és lélek nemes érzelmek: a szeretet, a hála, a könyörületeség kifejlődve vannak. Ha olvasni akarunk előbb a betűket kell megismernünk. Ha azt akarjuk, hogy humanus intézményeink ne csak papíron, de valóságban is a köz javára eredményesen működjenek, meg kell előbb építenünk a szilárd alapot, azaz ki kell fejlesztenünk az emberben a szeretet és könyörületes érzelmeket.

Erre pedig közvetlen és legbiztosabb alapul az állatvédelem tere kínálkozik.

Ha az állatok iránt való szeretet, könyörületes és védelem nemes érzelmek az emberben gyökeret vernek, meg lesz a talaj az összes humanus intézmények biztosítására.

A humanizmus gyakorlását az állatvédelemmel kellett volna már régen megkezdeni; állatvédő egyesület országosan évtizedekkel előbb kellett volna szervezni.

Most sem késő. Minden egyesületet a szükségesség hoz létre.

Ha az idő folyamán alatt lelkünk érzelmi világa nem fejlődött volna, ma is felháborodás nélkül haladnánk el a brutális és káromló fuváros mellett, ki a neki segítő állatot agyafőbe veri, míg ma az ilyen jelenetek felháborítanak s a bennünk kifejlődött könyörületeség az állatkinzás megakadályozására késztet.

Míg évtizedekkel előbb megvásároltuk a lépés ragadt éneklő madarokat s kalitkába zárva elhittettük magunkkal, hogy jöltartásunkkal nekik örömet okozunk mai gondolkodásunk és érzelmi világunk ezt is állatkinzásnak minősítene s hangosan utatkozunk ellene, mondván:

nem emberies cselekedet hogy a madarokat, melyek az embernek — rovarpusztításokkal — annyi hasznot hajtanak s a mellett dalaikkal gyönyörködtenek, megfoszunk szabadságuktól, a mi nekik legfőbb életfeltételük.

Még nem is olyan régen természetesnek találtuk, hogy az emberi inyenccséget szolgáló szárnyasokat piacainkon összekötöttén árulgták; ma annak tudatában, hogy az állat is érző lény s neki is vannak fájdalmai, nem nézhetjük azoknak étlen-szomjan, — a nap hevében való tartását. Ma már törvényeink védelme az állatokra is kiterjed.

Ne gondoljuk azonban, hogy állatvédő törekvéseinkkel a humanizmus terén valamely új, vagy épen speciális tere lépünk; sőt ellenkezőleg, évtizedek mulasztását akarjuk pótolni azon a téren, melyen a nyugat minket régen megelőzött.

A nagyváradi állatvédők egyesületének megalakítását is a szükségesség tüzte napirendre. Társadalmunk fejlődik, a közönség művelődik, érzelmei nemesbűlnék. Az állatkinzások, melyeknek láttára azelőtt közömbös maradt, ma merényletek nemesült érzelmeivel szemben.

Az állatvédelem eszméje már évek óta él a közönség érzületében; az egyen itt és ott is gyakorolta az állatvédelmet, ha egyik másik brutális kocsis állatkinzást látta; egyesek a madár-etetést s a költődvak állítását is eszközölték, s megakadályozták a madarak elfogását vagy fészkeiknek kirablását. Az állatvédelem iránt lappangott érdeklődés — a mivel közönség köréből szükségesszerűleg előtört s rendszeres működést követelt.

A társadalom vezetői, egyesületek, intézetek tagjai, gazdag és szegény emberi érzelmeik tisztultságához képeit egyaránt s etnek a nemes cél szolgálatára.

Az egyesület megalakítása céljából a taggyűjtő iver kilettek bocsátva, az eredmény nem lehet kétes. Tagja lesz az egyesületnek mindenki, a kinek szívében az állatok iránt szeretet van!

Dr Tóth Mihály,

főreáliskolai tanár.

Az állatvédők egyesületének megalakításával a közérdeknek teszünk szolgálatot, mert az állatvédelem a nemzet vagyonának nagyjelentőségű részét képező háziállat-állományt megvédi, annak értékét emeli; mert a mező és erdőgazdaságra, szőlő és gyümölcsösökre nézve kártékony rovarokat pusztító hasznos madarokat védelmébe veszi és azok szaporodását elősegíti; mert az állatkinzás megakadályozása és az állatok iránt való szeretet propagálása általi szeledebb erkölcsöket visz a tömegbe és mert az állatok szeretetének és kimelésének az iskolákban való oktatásával és az állatvédő eszmék terjesztésével emberséges érzésű nemzedéket nevel.

Ennek a közgazdasági, erkölcsi és társadalmi célnak érdekében egyesületbe való tömörülésre hívjuk fel városunk nemesen érző közönségét az állatvédelem barátait, azon kérelemmel, hogy az idecsatolt tagsági nyilatkozatot aláírni, s f. év március 15-ig címzetthez juttatni méltóztassanak.

Az egyesület tagjai 2 korona tagsági díjuk fejében az állatvédelem című egyetemi közlönyt díjmentesen kapják.

Hazafias üdvözléssel

Glacsz Antal,

főispán.

Rimler Károly,

polgármester.

Dr Tóth Mihály,

főreáliskolai tanár.

SZÍNHÁZ.

Hoti műsor.

Vasárnap délután: Gésák, este: Erdész leány.

Heti: Ünnepi előadás. Nyitány. Március 15., prólóg. Tatárjárás. Bérletszűnet.

Kedd: Boccaccio.

Szerda: Gyurkovits-leányok.
Csütörtök d. u. 3 órakor ifjúsági előadás:
Liliomfy, este: Boccaccio.
Péntek: Vasgyáros.
Szombat: Erdészleány.
Vasárnap d. u.: Jókendű paraszt, este:
Szépcsöndesen, Hamu, Nyit pályán.

A kaméliás hölgy.

A modern francia színműirodalom számos inportált selejtes terméke mellett ma is valóságos remekmű a híres Dame aux camelias. A fél évszázad, mely fölötté elrepült, nem tette elavulttá az a körülmény, hogy regényben, színdarabban, operában feldolgozva számtalanszor végigélvezhettük, nem tette unalmassá s még az utánczó nagy, de gyenge serege sem tudta lecsépelni. Ma is sok bájos szemben ragyogott könnyecsepp, ma is sok taps hangzott el, mintha nem is abban a korban élénk, mely pusztit és kigunyol mindent, a mi régi, hogy ne vegyük észre, milyen silány az, ami új.

A mindig szép darabon kívül az előadás is megérdemelte az érdeklődést, mely teljesen megtöltötte a színházat közönséggel. A legnagyobb dicséret és őszinte elismerés hangján kell megemlékeznünk E. Kovács Mariskáról, kinek alakítása tökéletes s minden részletében művészi volt. Dumas bizonyosan ilyennek ismerte Gauthier Margitot, a milyennek E. Kovács Mariska bemutatta. Csupa természetes báj, igaz nőiesség, nemes lélek, valóságos gyémánt a sárban. Az utolsó felvonás izléses realizmusa mély hatást tett mindenkire. Beregi Sándor Armandjáról is csak dicsérettel szólhatunk, ő minden szerepében jelét adja tehetségének és szorgalmának s szerepeit nagyon — néha túlságosan s már a természetesség rovására is kidolgozza: értjük különösen az elementáris erő igénylő drámai kitöréseket. Egészben véve jó partnere volt Gauthier Margitnak. Kivülrük Sik Rezsőnek jutott még jelentékenyebb szerep, ő játszotta Armad atyját, a tőle megszokott gondtal és sikerrel.

A kis szerepeket is elsöragu erők játszották, a mi az összjátékot lehető tökéletessé tette.

Külön kell megemlékeznünk E. Kovács Mariska remek toalettjeiről, továbbá a kifogástalan rendezésről s főleg a darab fényes kiállításáról.

TANÜGY.

△ **A szaadiskola előadása,** amelyet a Biharvármegyei Népevelési Egyesület szabadiskolai bizottságának elnöksége két hetenként vasárnap d. u. 5 órakor szokott tartani, f. hó 14 ről elhalasztott f. hó 21-ére. Az elhalasztásra okul az szolgál, hogy több helyütt ez időben tartják meg a március 15-i ünnepet, továbbá hogy az előadó terműnkét a rendes időben a március 15-ikét ünneplő ipariskolai ifjúság elfoglalja. Az elnökség.

△ **Elhalasztott értekezlet.** A biharvármegyei általános tanító egyesület nagyváradi választmányi tagjait tisztelettel értesitem, hogy a március 15 iki előkészületek és ünnepek miatt a meghívott értekezlet bizonytalan időre elhalasztott. Rátkay József, elnök.

TÁVIRATOK.

A balkáni válság.

Szerbiának, úgy látszik, az a szándéka, hogy minél tovább huzza-halassa a válság megoldását. Az egyenes kérdésekre kitérő választ ad, a fegyverkezést nem szűnteti be, hangoztatja állítólagos jogait és még állítólagosabb békés szándékait, de egy lépést sem tesz, a mely a tiszta helyzetet közelebb hozná.

VASUTI MENETREN D.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.																	
V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.		Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
—	7 20	8 20	12 20	2 25	—	5 40	9 15	Ind.	Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50	—	1 40	6 40	9 40
—	—	10 28	2 43	+3 41	—	8 13	10 23		Nagykátá		2 44	5 11	6 34	—	12 30	5 04	8 26
—	9 16	11 21	3 40	4 16	—	9 02	11 19		Szolnok		12 34	3 44	5 39	—	11 38	3 49	7 52
5 18	11 28	2 06	7 42	5 57	1 35	12 25	12 55		Püspökladány		5 06	12 54	3 56	10 20	9 52	12 48	5 27
5 27	—	2 18	7 59	—	1 49	12 41	—		Báránd		4 50	12 41	—	10 01	—	12 37	—
5 43	+11 48	2 33	8 18	+6 17	2 05	12 59	—		Sáp		4 29	12 25	—	9 38	+9 33	12 23	+5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	6 32	2 26	1 36	1 31		Berettyóujfalu		3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21	—	3 05	9 01	—	2 38	1 50	—		Mezőpeterd		3 31	11 51	—	8 35	—	11 52	—
6 34	12 21	3 17	9 17	—	2 20	2 04	—		Mezőkeresztes		3 16	11 39	—	8 17	—	11 41	—
+6 41	—	—	+9 25	—	—	—	—		Artánd		+2 40	—	—	+8 07	—	—	—
6 51	—	3 30	9 37	—	3 04	2 18	—		Bors		2 29	11 26	—	7 54	—	11 30	—
7 00	12 35	3 38	9 41	—	3 13	2 27	—		Biharpüspöki		2 19	11 19	—	7 43	8 48	11 23	—
7 11	12 45	3 48	10 00	7 09	3 25	2 38	2 11	Érk.	Nagyvárad	Ind.	2 05	11 09	2 39	7 28	8 41	11 14	4 15
—	12 58	4 10	5 44	7 14	—	3 06	2 18	Ind.	Nagyvárad	Érk.	8 22	10 34	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
—	1 05	4 17	5 53	—	—	3 13	2 26		Várad-Velence		8 22	10 27	2 26	7 01	—	10 47	—
—	1 15	4 27	6 04	—	—	3 22	—		Fugyvársárhely		2 09	10 18	—	6 51	—	10 38	—
—	1 27	+4 38	+6 18	—	—	—	—		Szakadát		+7 53	—	—	+6 38	—	10 27	—
—	1 36	4 47	6 30	7 42	—	3 42	2 51		Mezőtelegd		+7 43	10 00	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
—	+1 43	—	+6 39	—	—	—	—		Mezőtelki		+7 31	—	—	+6 21	—	—	—
—	1 50	—	+6 46	—	—	—	—		Czéczeke		+7 24	—	—	+6 14	—	10 09	—
—	1 56	5 02	6 55	7 55	—	3 58	+3 05		Élesd		+7 17	9 44	+1 50	6 09	+7 58	10 04	+3 24
—	2 01	5 06	7 02	—	—	4 03	—		Élesd megálló		+7 10	9 38	—	+6 03	—	9 59	—
—	+2 10	—	+7 12	—	—	—	—		Rikod		+7 00	—	—	+5 56	—	—	—
—	2 23	5 25	7 46	8 15	—	4 22	3 26		Rév		+6 50	9 25	1 37	+5 47	7 46	9 47	3 08
—	+2 27	—	—	—	—	—	—		Rév megálló		+6 39	—	—	+5 41	—	—	—
—	2 32	5 33	7 55	—	—	4 30	—		Zichy barlang		+6 33	9 16	—	+5 36	—	9 39	—
—	+2 37	+5 38	—	—	—	—	—		Vársonkolyos		+6 27	+9 13	—	+5 31	—	—	—
—	2 49	5 49	8 13	—	—	4 44	—		Brátka		+6 15	9 04	—	+5 21	—	9 28	2 49
—	2 57	5 57	8 22	—	—	4 52	—		Jádvölgy		+5 38	8 56	—	+5 12	—	+9 20	—
—	3 08	6 08	8 35	8 48	—	5 03	—		Bucsa		+5 26	8 47	—	+5 03	—	9 13	2 34
—	+3 19	—	+8 48	—	—	—	—		Feketető		+5 13	—	—	+4 50	—	—	—
—	3 32	6 30	9 07	9 03	—	5 27	4 16		Csucsá		+5 04	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
—	5 20	8 27	11 50	10 30	—	7 27	5 53	Érk.	Kolozsvár	Ind.	1 30	5 59	11 10	—	5 21	6 49	12 32

Nagyvárad—Vaskóh.					
Tvsz.	Szv.	Oda.	Vissza.	Szv.	Tvsz.
30	4 30	Ind.	Nagyvárad	—	Erk.
42	4 41		Várad-Velence	—	
57	+4 56		Rontó	—	
6 07	5 05		Félfürdő	—	
6 24	5 21		Kardó	—	
7 07	5 58		Nyárló	—	
7 21	6 11		Magyargyepes	—	
7 39	6 28		Tasádfő	—	
7 55	6 45		Drágeséke	—	
8 14	+7 03		Magyarcséke	—	
+8 28	+7 18		Dusend	—	
9 01	7 30		Szombatság-Rogoz	—	
9 14	7 43		Hollód	—	
9 29	8 10		Gyanta	—	
+9 37	+8 17		Fekete Kápolna	—	
9 51	8 31		Sólyom	—	
10 00	+8 39		Belényesörvényes	—	
10 10	+8 47		Borz	—	
10 22	8 59		Belényesujlak	—	
0 36	9 11		Sonkolyos	—	
10 50	+9 23		Fenes	—	
11 19	9 44		Belúyos	—	
11 30	+9 54		Dragonyesd	—	
11 46	10 07		Szudrics	—	
12 00	+10 18		Ricey	—	
12 19	+10 34		Lunka-Rézbánya	—	
12 35	10 43	Érk.	Vaskóh-Barest	—	Ind.

Vészto—Kötegyán—Hollód.					
Vv.	Vv.	Oda.	Vissza.	Vv.	Vv.
4 45	5 10	Ind.	Vészto	—	Erk.
5 07	5 28		Okány	—	
5 23	5 43		Gyanta	—	
5 38	5 52		Sarkadkeresztúr	—	
5 52	6 07		Méhkerék	—	
6 00	6 14	Érk.	Kötegyán	—	Ind.
6 16	6 30	Ind.	Kötegyán	—	Érk.
6 20	6 34		Pósa	—	
6 48	7 02		Illye	—	
7 02	7 16		Csegád	—	
7 12	7 26		Erdőgyarak	—	
7 21	7 35		Árpád	—	
7 39	7 53		Feketebátor	—	
7 52	8 06		Feketetőt	—	
8 17	8 31		Tenke	—	
8 37	8 51		Rippa	—	
8 49	9 03		Mocsár-Gyanta	—	
8 59	9 17	Érk.	Hollód	—	Ind.

Szombatság—Rogoz—Dobrest.					
Vv.	Tvsz.	Oda.	Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind.	Szombatság-Rogoz	—	Érk.
9 59	+8 19		Nánthegyesel	—	Ind.
10 09	8 29	Érk.	Dobrest	—	Ind.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.											
Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda.	Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind.	Nagyvárad	—	Érk.	8 28	9 40
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 51		Ossi	—	Ind.	8 14	9 29
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 02		Less	—		7 54	9 12
—	8 44	10 56	2 00	+5 25	+8 13		Gyapju	—		+7 40	—
6 44	9 03	11 03	2 19	5 34	8 24		Csöffa	—		8 54	11 14
—	+9 13	—	2 31	—	+8 36		Pusztaradvány	—		+7 30	—
—	+9 20	—	2 39	—	+8 43		Madarász	—		+7 17	—
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 11		Nagyszalonta	—		+7 09	—
—	+9 40	—	3 07	—	+9 18		Pusztabarmód	—		+6 55	—
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 33		Kötegyán	—		6 41	7 54
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 04		Sarkad	—		7 41	9 29
—	10 23	+12 02	3 53	+6 46	+10 15		Jozsef szanat.	—		7 41	9 29
—	+10 27	+12 05	3 58	+6 57	+10 26		Gyulai városerdő	—		7 26	9 15
7 58	10 39	12 18	4 12	7 07	+11 00		Gyula	—		+7 26	9 15
—	+10 51	—	4 27	—	+11 11		Biczere	—		+7 18	8 56
8 17	11 04	12 37	4 42	7 17	+11 22		Érk. Békéscsaba	—		+7 06	8 36
—	16 12	3 29	6 54	9 03	+11 33		Érk. Arad	—	Ind.	6 56	8 18
10 45	1 42	4 22	9 11	—	—		Érk. Szeged-Rökus	—	Ind.	5 09	—

Nagyvárad—Gyoma.											
Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda.	Vissza.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.
6 20	2 00	Ind.	Nagyvárad	—	Érk.	9 20	8 08				
6 36	2 14		Ossi	—		9 03	7 51				
6 51	2 28		Uj-Palota	—		8 47	7 35				
7 05	2 40		Gyires	—		8 33	7 21				
7 19	2 53		Vizes-Gyán	—		8 17	7 07				
7 26	3 00		Körösszeg	—		8 11	6 57				
7 37	3 10		Nagy-Harsány	—		8 05	6 51				
7 57	3 29		Szarál	—		7 57	6 45				
8 14	3 45		Nagy-Tóti	—		7 43	6 37				
8 26	3 57		Komádi	—		7 35	6 31				
8 44	4 14		Iráz	—		7 23	6 25				
9 17	4 37		Kót	—		7 11	6 13				
9 42	5 01		Vészto	—		6 59	6 01				
10 25	5 41		Szeghalom	—		6 41	5 46				
10											

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a takarékoság ügyét szolgálja tagjainak betéteik négyötödrésze erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok után teljesíthetik.

Felvételidij üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet igazgatósága.

A folyó hó végén nyilvános aláírásra kerülő

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Lucz fenyők

180—250 cm. magasságban kaphatók.

Ára helyben földtömbbel kiásva:

100 drb K 80.—
1000 drb K 700.—

„Kisszántói intézőség“
u. p Bors, Bihar megye.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta
5 %
kamatot fizet.
(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

özv. Dr. Deákné Fogműtermében

gyökerek bennhagyásával, szájpadlás nélkül is rágásra tökéletesen alkalmas fogakat aranycsap- és hidmunkákat művészi kivitelben készít.

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
(Fekete Sással szemben.)

Olajpogácsát, tengerit keres

megvételre nagyobb mennyiségben

SCHÖNFELD MIHÁLY-cég, Nagyvárad.

Telefon: 399. Telefon: 399.

Szent Ferencz harmadik rendjének jubiláris Zarándoklata a Szentföldre.

A Szt. Congregáció 1906. nov 20-án kelt és öt évre szóló kívánságával felruházva, Magyarország nagyméltósága püspöki karának helyeslő és pártoló tudomásával, s a sz. Ferencz rendjének Generálisa engedélyével a sz. Ferencz harmadik rendje részére 1909. aug. 20-tól szept. 33-ig tartó jubiláris zarándoklatot rendezünk, a melyben az ország minden kath. híve részt vehet.

Indulás Budapestről augusztus 20-án, — visszakerés szept. 22 én

Utírány: Bpest—Triest—Alexandria—Caifa—Nazareth—Caita—Jaffa—Jerusalem—Bellehem—Sz. János—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapest.
Ár: I. oszt. 672 kor. 40 fill, II. oszt. 516 kor. 50 fill., III. oszt 299 10 fill.

Jelentkezhetni: A szentföldi komiszáriátusnál, Bpest II. ker., Margit-körut 23.

P. Kaizer Nándor szentföldi komiszárius; P. Tréfán Leonárd a Sz. Ferencz hírnökének szerkesztője; Zsekó Károly, a «Rtrom Serafick» szerkesztője; P. Havas Kapisztrán, a harmad rend budai igazgatója, a jubiláris zarándoklat rendezői.

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádogos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

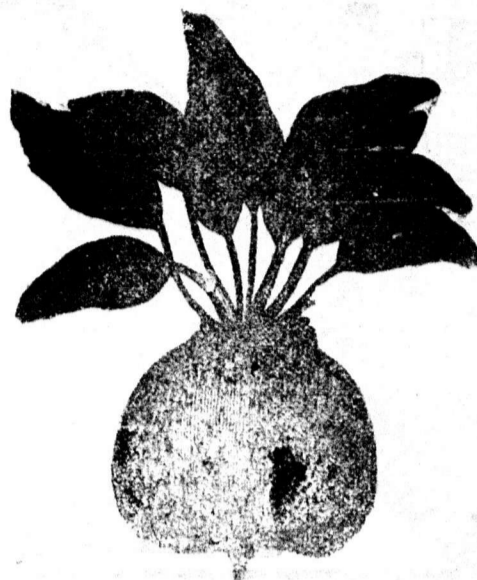
Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmű bádogos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szökőkútakat és vízvezetéseket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani
a legkiválóbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett
takarmányrépa-fajokat.

Obendorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, eckendorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Allamilag vizsgált, arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös löhere.

Pázsit diszfű vegyülék.

Angol perje muhar, bükköny, paprikaköles, kendermag, kék mák, dug hagymák, cukor-cirok

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra.

A legjobb konyhakerli virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készlettel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a „Zöld Koszoru“-hoz.
NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Alapított 1889-ben.

Alapított 1889-ben.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szives figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padlófenyőm, kerti butor festékeim mindegyiké szinben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem. Vevőimet 20 év óta elismert pontos kiszolgálásban és olcsó árban részesítem.

!! Kérem címemre ügyelni. !!

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI UT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLÁSSAL

ÜZEMBEN
BÁRMIKOR
MEGTEKINT
HETŐK.

ELSŐRENDŰ
SZIVÓGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSG.
LŐERŐ ÓRÁNKINT
KB. 1½-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Hirdetések
felvételnek a
kiadóhivatalba.

Ifjabb WALLA JÓZSEF
mozaik-, cementáru és műkö-
gyára építési anyagok raktára
Budapest Iroda: VII., Rottenbiller-u. 15.

Márványmozaik lapok Mintázott cementlapok Karmantus betoncsövek Különböző műköm. kák Granit-terazzo, Betonmunkák	Csatornázások Falburkolások Metlachi lapok Kerámít és klinker-lapok Fajence-lapok	Kelheimi lapok Terrakotta aruk Kőagyagcsövek Chamotte téglák és anyag Portland és románcement
--	---	---

Telefon 76-26. **KŐACVAG és CEMENT, CSŐ** Telefon 76-36.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET
10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre
féléves részletekben,
melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve
a legelőnyösebb feltételek mellett ad,
esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a
Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.
Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv
beküldése szükséges.

A bőjti idényre

Allandóan raktáron tartunk
mindennemű csemege sajtokat,
Liptói és SZÉKELY TÖMLŐ TURÓT.

Naponta friss Tea-vaj.
Olajban, ecetben és sósvízben páczolt
halakat és étolajokat.

Szárított zöld főzelékek, gom-
bák, aszalt és friss hazai s
déli gyümölcsök.

Válfajain kívül ajánljuk még a leg-
jobb minőségű TISZTÁN KEZELT ter-
mészetes asztali és csemege magyar
és francia pezsgő borainkat, kül- és
belföldi likőröket, nemkülönben a leg-
jobb minőségű fűszer, élelmi cikke-
inket becsületes kiszolgálás mellett.

Tisztelettel
Telefon: **MEZEY JÁNOS és TÁRSA,**
249. Nagyvárad, Szt. László-ter.
Nagyvárad Takarékpénztári épület

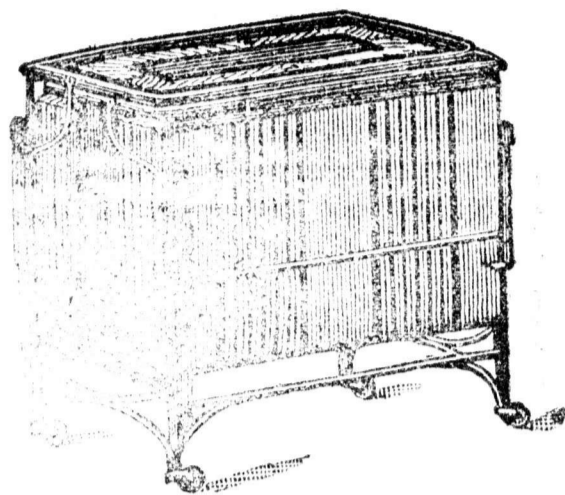
OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár
— WIEN, XX. Dresdnerstrasse 81—83/a. —
Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, Podmaniczky utca 18

BENZIN-LOROMOBILOS cséplőszerelvények a legszoli-
dabb kivitelben.
BENZINMOTOROK. **SZIVÓGÁZMOTOROK.**

A jelenkor legelőcsőbb üzemereje 2-3 fill. üzemköltség óra- lőerőnkint Több száz telep
üzemben. — **Elsőrendű szolid gyártmány!** — Kedvező fizetési feltételek. Költség-
vetés és árjegyzék ingyen. Benzinlokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a
következőknél tekinthetők meg üzemben:

Schlosser János, Szaszvesszős, 8 HP cséplőszerelvény. Pap Antal, Magyar-Boros-Boesard, Gyula-
fehérvár mellett, 8 HP cséplőszerelvény. Bacilla Miklós, Szentjánoshegy, Nagyszében mellett 10 HP
cséplőszerelvény. Faff Mihály, Felső-Bajom, 4 HP cséplőszerelvény. Nussbaum Áron, Bethlen-Szent-
91. Miklós, 4 HP cséplőszerelvény. Dóczy János, Csikszereoda, 10 HP cséplőszerelvény. 1-26

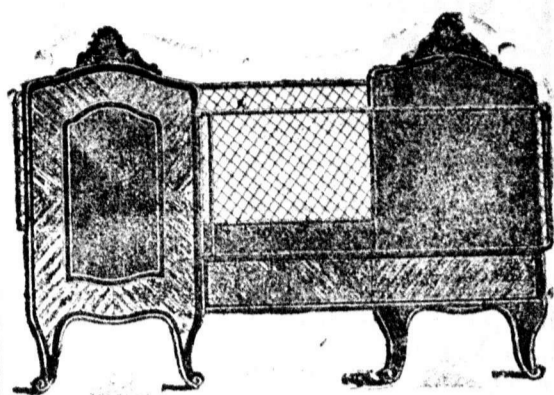
VASBUTOROK.

U. m. **FESTETT** vas **ÁGYAK**,
réz díszítéssel és a nélkül, összecsu-
kható **SZEKRÉNY** ágyak kivehető
madraczeccal, **GYERMEK** ágyak,
vas éjjeli szekrények, vas mosdó álva-
nyok és **RUHA** fogasok szép és jó
kivitelben kaphatók

Tarsoly és Risztó

vaskereskedésben

Nagyvárad, Rákóczi-út Öváry-palota.

:: Impregnált ::

gazdasági magvak

a m. kir. vetőmagvizs-
gáló állomás ólomzárjá-
val ellátva minden zsák.
Legmagasabb csira ké-
pesség és aranka men-
tességről szavatolunk.

Mauthner-féle

Vetemény magvak.

Virág magvak, — pázsit mag

Mezei János és Társánál

Nagyvárad, Szt. László-tér.

:: Nagyvárad Takarékpénztár épület. ::

Telephon: 249. szám.

Magyar forrás. **Hugyhajtó és Hugsavoldó** Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta izü. szénsavban gazdag, dus
Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion tartalma következtében sikerrel alkalmazható vesé-, húgykö- és hólyagbajok ese-
tében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hirtelen bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kütelőszék és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz
József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszel-
ben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: III-93.

☛ Főraktár Nagyváradon: KÁDÁR JÁNOS Rákóczi-út. ☛

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET”

1909. évi július hó 1-én új évtársulatot
kezd, mely 1912. június hó végéig tart.

A szövetségbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez,
vagyis legalább 20 fillér heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg
három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek kész-
pénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen).
A szövetség célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy
szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg
erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel
működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban
részesülnek.

A szövetség helyisége a Magyar Bank részvénytár-
saság I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon,
(„Fekete Sas” bérpalota).

Jegyzések már a mai naptól kezdve elfogadtnak, melynek mielőbbi
eszközlésére felkérjük a szövetség t. tagjait, valamint az újonnan belépni szán-
dezőzőket.

Nagyvárad, 1909. március havában.

A „Magyar Takarékszövetkezet” igazgatósága:

Dr. Adorján Emil

Lukách Géza, elnök.

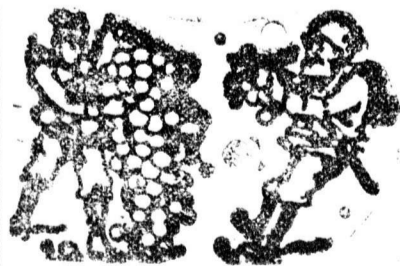
Darvassy Lajos

Köszeghy József

Sziládky Ernő

Dr. Kurländer Ede.

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtiszta
ságáért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: Caspari Frigyes,

Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező
elismerő levelek, ennek fogva minden szőlőbirtokos megrendelést
vannak megtétele előtt az ismerős személyiségektől a szőlő-
mint irasbeli bizonyítást szerezhethet magának fenti szőlőtelep
feltétlen megbízhatóságáról.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél
cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi- és női ru-
hák készen és mérték után őrési választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon.

Megérkeztek **LEITNER MÁRTON** céghez
a téli idényre őrési választékban a legújabb di-
vatu batisztokt, (Mideira) fehérek és színes ruhavász-
nak, piquet, zefír, csipkékelmék hozzávaló diszkrétel.
Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenad-
in és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodaja.
Nagyvárad legkellencebb látogatott, szórakozó helye
Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely
Telefon. Naponta pompás előgyűzene. A vendéglős
saját termései, kiváló borával, finom Dreher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsősorú konyha.
A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű éttermet ajánljuk a közön-
ség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
= **SZICHTA TIVADAR** üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.
Ugyanott szép porcellán- és üveg szervizek,
nagy választék alpaca és China ezüst evő-
eszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt
és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyen-
ruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a
mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bár-
hol elvitelik és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára **NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.**
Intézetli ágyneműk, paplan, madrácz, szalma-
zók mértékre és készen kapható az ágynemű
raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll
állandoan raktáron. ::
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi
ásványvizek állandóan friss tölésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó
sajtok, szármái és tótt prágai sonka
legelőnyösebb árakon beszerezhető.
Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek
= kizárólag **TARSOLY és RISZTÓ-nál** =
kaphatók **Rákóczi-ut 9. szám Ováry-palota.**

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen
tisztelt megrendelőimet, hogy a téli idényre
angol, skót és belföldi kü-
lönlegességeim megérkeztek.
Kiss István uri-divat szabó
Szenháza-utca Adorján-ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönleges-
ségek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyer-
mekharisnyákban a legegyszerűbbtől a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.
Készít mérték után a legfinomabb anyag-
ból a legszebb divatszabású uri
és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepper Albert Teleky-u. 28.
Őrési választékban nyakkendők,
ingek, harisnyák, keztük és nap-
ernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc
Pannonia vendéglős kellemes téli kertjé-
ben és éttermeiben kiváló italok és éte-
lekről gondoskodik van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-
:: kereskedése ::
Nagyvárad, - Rákóczi-út

GELBERG
uri divat szabó
Beothy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a diva-
tosabb kelmékből.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Szent János-utca 37. szám. alatti Boezonyi Ferenc
fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon
pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisz-
teit vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

KOVACS JÁNOS
elsőrangú cukrászati speciálista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.
Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.
Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe !! **Vajda és Róna**
Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégnél —
Kiváló szabású aljak 3-50 „
Izléses pongyolák 2-98 „ **Nagy-Várad,**
— Rendkívül árszállítás! — : Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség
minden órában **KIADÓ.** Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvény-
társaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, besze-
lőgépek kaphatók
Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren **KEPES DEZSŐ**
óra, ékszer és látszerüzletében a legol-
csóbban lehet órát, ékszer és látszer
javíttatni jóállás mellett. Ugyanígy el-
ismert legolcsóbb bevásárlási forrás min-
denféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő
órákból, optikai cikkekből és chinaezüst
tárgyakból.

szíves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD,**
Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.
Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és
mübutorasztalos.
Készíték bármilyen dolgot pontos és sza-
kerü kivitelben a legszolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor
:: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.